

Maria BALAKOWICZ

Status prawny sokoła wędrownego *Falco peregrinus* w Polsce z uwzględnieniem wymogów Konwencji Waszyngtońskiej (CITES)

Balakowicz M. 1995. [The legal status of the Peregrine Falcon *Falco peregrinus* in Poland with reference to the Washington Convention (CITES)] Acta orn. 30: 21–22.

The author is a head of nature conservancy in Włocławek Province. The contence of the paper is given in English summary below.

Key words: Peregrine Falcon *Falco peregrinus*, Washington Convention CITES, protection of nature, legal regulations.

Nature Conservancy Officer, Włocławek Provincial Office, ul. Brzeska 8, 87–800 Włocławek, POLAND

Received – March 1995, accepted – June 1995

Konwencja o międzynarodowym handlu dzikimi zwierzętami i roślinami gatunków zagrożonych wyginięciem uchwalona w Waszyngtonie 3 marca 1973 r. została przyjęta i ratyfikowana przez Polskę 3 listopada 1989 r. i zaczęła w naszym kraju obowiązywać od 12 marca 1990 r.

Tekst Konwencji oraz związane z nią oświadczenie rządowe zostały opublikowane w Dz.U.Nr 27, z 4 kwietnia 1991 r.

W rozumieniu Konwencji "handel" – oznacza eksport, reeksport, import i sprowadzanie z morza dzikich zwierząt i roślin żywych lub martwych, ich części lub produktu.

Podstawowe wykazy ochrony gatunków zagrożonych wyginięciem zawierają załączniki I, II i III.

Stronami Konwencji są państwa, które uznały swoją właściwość do objęcia reglamentacją handlu gatunkami wymienionymi w załącznikach, mającą na celu zapobieżenie lub ograniczenie ich eksploatacji. Zrealizowanie ograniczeń Konwencji wymaga współpracy innych stron w zakresie kontroli handlu. Eksport jakichkolwiek okazów należących do gatunków wymienionych na listach stanowiących załączniki Konwencji wymaga uprzedniego uzyskania i przedstawienia zezwolenia eksportowego uprawniającego do eksportu w okresie 6 miesięcy od daty wystawienia.

Do wydania licencji eksportowej niezbędna jest opinia oficjalnego organu naukowego danego państwa stwierdzająca, że eksport nie przyniesie szkody

w utrzymaniu tego gatunku oraz potwierdzenie legalnego pochodzenia i bezpieczeństwa okazu w trakcie transportu. Do wydania licencji importowej wymagane są opinie i dokumenty, które powinny również brać pod uwagę wykorzystanie żywych osobników do ratowania gatunku.

Naczelną ideą Konwencji jest zapobieganie i karanie nielegalnego handlu. Konwencja przewiduje w artykule VIII jakie środki powinno podjąć w tym celu państwo przystępujące do Konwencji, w tym wprowadzenie sankcji karnych za nielegalny handel, nielegalny eksport i import, przetrzymywanie osobników nie posiadających właściwej licencji, zasad konfiskaty i trybu odsyłania skonfiskowanych okazów do państwa pochodzenia, wyznaczenia schronisk dla skonfiskowanych okazów, jak również prowadzenie rejestrów importerów i wydanych zezwoleń.

Postanowienia konwencji nie naruszają prawa stron do zastosowania surowszych środków wewnętrznych dotyczących warunków, jakim podlega handel, odławianie i przetrzymywanie lub przewóz okazów należących do gatunków objętych załącznikami, aż do całkowitego zakazu włącznie lub wewnętrznych środków ograniczających powyższe.

Sokół wędrowny *Falco peregrinus* wymieniony jest w załączniku I Konwencji, jeżeli jest wyhodowany w niewoli – obejmuje go załącznik II.

W Polsce gospodarowanie zasobami i składnikami przyrody określa art. 41 ustawy z dnia 16 października

1991 r. (Dz.U. Nr 114, poz. 492), który przewiduje rozmnażanie i rozprzestrzenianie ginących gatunków zwierząt. Obowiązujący przepis wykonawczy dotyczący gatunkowej ochrony zwierząt jest bardzo zastrzony, rygorystyczny. Wymagana jest zgoda Min. Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa na:

- wprowadzanie do wolnej przyrody gatunków zwierząt nie występujących w faunie krajowej,
- przetrzymywanie gatunków chronionych,
- wywożenie poza granice państwa.

Wymaga też takiej zgody fotografowanie gatunków chronionych w okresie rozrodu, preparowanie, itp.

Rozporządzenie nie różnicuje zwierząt na osobniki gatunków dzikich i osobniki gatunków wyhodowanych w niewoli.

Zgodnie z obowiązującym rozporządzeniem i zaleceniami Ministerstwa realizacja procesu restytucji sokoła wędrownego w Polsce prowadzona jest wg zatwierdzonego Programu, po uzyskaniu pozytywnej opinii Państwowej Rady Ochrony Przyrody. Każdego roku składane jest sprawozdanie i na każdy rok uzyskuje się zezwolenie Ministra określające zakres i miejsca reintrodukcji.

Pozytywne wyniki realizowanego Programu były możliwe do osiągnięcia dzięki nawiązaniu współpracy z praktykami niemieckimi, po zapoznaniu się z badaniami naukowymi wykonanymi w Europie i Ameryce Północnej.

Polska dąży do przywrócenia występowania sokoła wędrownego w ciągu najbliższych lat w Europie Środkowo-Wschodniej. Może również spełniać rolę

gospodarza międzynarodowych spotkań związanych z restytucją sokoła oraz innych ptaków drapieżnych w tej części Europy.

SUMMARY

[The legal status of the Peregrine Falcon *Falco peregrinus* in Poland with reference to the Washington Convention (CITES)]

The Washington Convention on the International Trade in Endangered Species of Wild Fauna and Flora has been ratified by Poland, and entered into force here on 12 March, 1990.

The guiding principle of the Convention is the protection of endangered species, as well as the prevention and punishment of illegal trade. However, Poland still has no detailed regulations on illegal export and import in place.

The Peregrine Falcon *Falco peregrinus* is referred to in Appendix I of CITES, but if an organ of a state administration certifies a bird was produced in captivity, it is included in Appendix II. The reinstatement of the Peregrine Falcon in Poland proceeds on the basis of the annual receipt of permission for it by the Ministry of Environmental Protection, Natural Resources and Forestry. Poland is seeking the return of the Peregrine Falcon to East-Central Europe and may act as a host for international co-operation linked with the realization of this aim.

Translated by dr. James Richards